

Omerszámlálás: gyászüdősök vagy lelkesítő fejlődés?

Az omerszámlálás heteiben vagyunk. Abban az időszakban, ami a szabadságot jelentő Peszáchot a Tóraadást jelentő Sávúottal köti össze. Ebben a felemelő időszakban, ezen a héten olvassuk fel a Tórából a számlálás parancsát:

„Számoljatok magatoknak az ünnep másnapjától, a naptól, amikor a lengetés kévét viszitek, hét hetet, teljesek legyenek.” (Mózes 3., 21:15)

A gyakorló zsidó számára ez az időszak elsősorban a korlátozásairól ismert: nem hallgatunk hangszeres zenét, nem borotválkozunk, nem házasodunk¹.

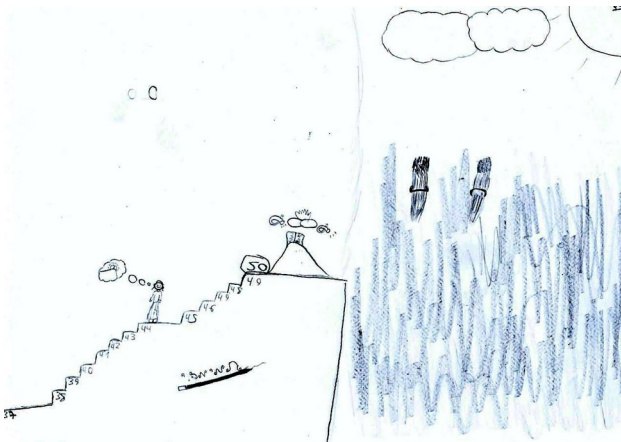
Felmerül a kérdés: ha a Tóra ezt az időszakot a szellemi fejlődés, a Tóraadásra való felkészülés örömteli céljára szánta, akkor hogyan válhatott ilyen gyászos jellegűvé?

„Tizenkétezer pár tanítványa volt Rabbi Akivának Gevától Antiprászig, és mindnyájan egy időszakban haltak meg, mert nem viselkedtek egymás iránt kellő tisztelettel.

És a világ kiüresedetté vált, amíg el nem jött Rabbi Akiva a Délen élő Bölcsseinkhez, és tanította őket: Rabbi Meirt, Rabbi Jehudát, Rabbi Joszit, Rabbi Simont, és Rabbi Elázár ben Sámúát. És ők állították fel a Tórát abban az időben.

Úgy tanultuk: mindnyájan Peszách és Sávúot között haltak meg.” (Jevámot 62b)

Mivel Rabbi Akiva tanítványai ebben az időszakban haltak meg, ezért helyes számunkra is valamelyest gyászszokásokat tartani. Nem ugyanabban a mértékben, ahogyan a Szentély pusztulásáról [churbán] megemlékező Áv hónap 9-e előtti három hétben tesszük, hiszen

Farnadi-Jerusalími Temima rajza. Köszönjük!!

Impresszum

Az *omek* szó jelentése: *mélység*. Az orti.hu célja a hagyományos zsidó értékek, autentikus tórai tanítások megjelenítése közérthető, modern formában. Elgondolkodtató, inspiráló, a tórai és rabbinikus irodalomból építkező témák, üzenetek, napjaink számára.

Írta és szerkesztette: Szántó-Várnagy Binjomin, a Bét Jehuda közösség rabbija (Budapest, 1084 Scheiber Sándor utca 2.).

Megjelenik 130 példányban.

Kapcsolat, feliratkozás, jó tanácsok vagy önkéntes segítség felajánlása: ortimagazin@gmail.com.

¹ Némelyek attól is tartózkodnak, hogy új ruhát vegyenek, amire a *Sehechejánu* áldást kellene elmondani. Mások azonban ezt vitatják. Ezért akinek nincsen kialakult szokása ezzel kapcsolatban, annak számára megengedett a vásárlás és az áldás (ld. *Misna Berura* 493:2 és magyarázóit).

mégiscsak az az igazi gyászos időszak, melynek következményeit mindmáig érezzük.

Mindezzel együtt nehéz megérteni: ha a Tóra ezt az időszakot a felemelkedés és fejlődés, várakozó, izgatott számolás időszakának szánta, akkor mégis **hogyan lehetséges ennyire megváltoztatnunk az időszak jellegét**, a mégoly tragikus események hatására?

Meggyőződésem szerint a Rabbi Akiva tanítványaival történt tragédia nem törölte el egyáltalán az időszak felemelő jellegét, csupán új kontextusba helyezte azt.

A tanítványok történetéből azt hangsúlyozzuk, hogy „nem tisztelték egymást kellőképpen”. Ennek fényében ebben az időszakban különösen igyekszünk, hogy a saját életünket áttekintsük:

vajon rendben van az, ahogyan embertársainkkal viselkedünk? Ez pedig mi más, ha nem szellemi fejlődés, épülés, készülődés a Tóra újbóli átvételére?

Az sem teljesen pontos, ha az omerszámlálás tórai jellegét csak örömmel, míg a tanítványok gyászát teljes szomorúsággal jellemeznénk. Az életben a legtöbb dolog ugyanis nem ilyen fekete-fehér módon működik.

Az öröm és a szomorúság sokféleképpen tud keveredni. Az omerszámlálás időszakát például a magány csendje, az önvizsgálat jellemzi. Igaz, hogy az időszak gyászos jellege miatt nem hallgatunk zenét. Viszont ez tökéletesen illeszkedik ahhoz, ahogyan a Tóraadásra készülünk.

A zene ugyanis egy csodálatos eszköz, ami képes megörvendeztetni az embert, de ezzel együtt „könnyebbé” is teszi, elfeledteti a ko-

molyságát, ellazítja, és eltávolítja az önvizsgálat útjaitól.

Zenét nem hallgatunk. De továbbra is nagy örömet érzünk afelett, hogy hamarosan újra megünnepelhetjük a Tóra adását. És saját magunkat is alkalmasabbá tesszük, előkészítjük erre a pillanatra.

Az egyik ehhez kapcsolódó szokás a Tóra megszerzésének 48 útjának a tanulmányozása.

„Három korona van: a Tóra koronája, a papság [kehuná] koronája, és a királyság koronája.” (Ávot 4:13)

„Nagyobb a Tóra a papságnál és a királyságnál, mert a királyság 30 szinttel szerezhető meg, a papság 24 szinttel, a Tóra azonban 48 dologgal.” (Ávot 6:6)

Peszách és Sávuot között ugyanis hét hetet, azaz 49 napot számolunk. Így aztán majdnem mindennapra jut egy tulajdonság a 48 közül, amit megtalálhatunk az Atyák tanításában, mint a Tóra megszerzésének előfeltételeit.

Ez az idő a fejlődés és elmélyülés ideje. A felemelkedés egyedülálló napjai. Tévedés lenne ha ezeket a szent napokat, amikkel a Tóra megajándékozott mindnyájunkat, csak a gyással és a szomorúsággal azonosítanánk.

Ugyanígy az sem válna előnyünkre, ha a gyász fogalmát, akár csak tudat alatt is, a fejlődéshez kötnénk, mondván, hogy csak olyankor fejlődhetünk, amikor szomorkodunk. Azért vagyunk ezen a világon, hogy fejlődhessünk. Ahogyan Bölcsseink mondják:

„Jobb egyetlen pillanat megtérésben és jó cselekedetekben az egész eljövendő világnál.” (Ávot 4:17)

Tanulj meg tanulni! – vár a Talmud Tóra Akadémia

Aligha lehet nagyobb esemény annál a zsidó ember vallási életében, mint az, ha képessé válik a Tóra és szent könyveink önálló tanulmányozására.

A Tóra bölcsessége és tanulmányozása talán a legnagyobb értéke közösségünknek. Mindnyájan büszkék vagyunk arra, hogy – sok más vallással ellentétben – a zsidóság nemcsak hitre, hanem tudásra is épül. Jelentős mennyiségű tudásra, ősi tudásra, mely azonban az évszázadok múltával korántsem avult el.

Éppen ellenkezőleg: valahányszor felfedezzük, hogy a világ megváltozik, és újabb kérdésekkel, dilemmákkal áll elő, megerősít minket a tudat, hogy a Tóra bölcsességében már régóta vannak válaszok az új idők kérdéseire. És még akkor is, amikor kész válaszokat nem kapunk, iránymutatásban és a megértés kiszélesítésében mindenképpen segítségünkre válnak a Tóra tanításai.

„Vannak dolgok, amikre azt mondják: 'ezt nézd, ez új!' – már megvolt, régi időktől fogva, jóval előttünk.” (Prédikátor 1:10)

A kérdés csak az, hogy hogyan válik ez az egyedülálló szellemi örökség mindannyiunk számára hozzáférhetővé?

Fordítások persze mindig vannak. Ráadásul az internet megjelenése óta már ehhez könyveket sem kell venni. Sőt, akinek neheze

esik, annak még olvasnia sem kell, hiszen a tanítások mind hanganyag, mind videó formájában hozzáférhetőek – és az idő múltával csak egyre több és több lesz belőlük.

Mindezzel együtt, gyakorló rabbiként igen gyakran hallom az intellektuálisan nyitott hittestvéreink panaszát: *„már annyi éve járok ide, imákra és tanulásokra egyaránt, és még mindig úgy érzem magam, hogy tanulatlan [ám háárec] vagyok!”²*

Mi lehet ennek az oka? Úgy tűnhet, hogy a Tóra nem adja magát olyan könnyen.

Pedig a válasz egyszerűbb mint gondolnánk: a fordításból és magyarázatból tanult Tóra nem említhető egy napon azzal a Tórával, amit önállóan, saját erőnkől szereztünk meg, és rendszerszerűen építettünk fel.

Ezt a hatásmechanizmust megérthetjük abból is, ahogyan szombaton a kávé vagy a teát elkészítjük. Szombaton ugyanis tilos a sütés-főzés. Ezért a szombati vízforralóból a forró vizet először egy ún. első pohárba [*kli rison*] öntjük, és abból átöntjük a másodikba [*kli séni*], ami már semmilyen vélemény szerint nem főz³.

*„A második edény [*kli séni*] nem főz.” (Sábát 40b)*

Ugyanígy működik a Tóratanulással is. Ha azt sosem „elsőkézből”, saját erőből szerezzük meg, hanem mindig csak a rabbi magya-

2 Miután több mint 5 éves külföldi tórai tanulmányutamból hazatértem, ez a frusztrált visszajelzés újabb szintre lépett. Ugyanis időközben felnőtt egy újabb nemzedék, a rendszerváltás után „lelkes zsidóvá” vált fiatalok gyermekei, akik születésüktől fogva a vallásos zsidó intézményrendszerben nevelkedtek, és a nem zsidó társadalommal csak minimális szinten érintkeztek. Amikor tőlük is ugyanerről a frusztrált kudarcélményről hallottam, komolyan elgondolkodtam, hogy mi lehet a probléma oka és megoldása.

3 *Ld. Sulchán Áruh OC 318:13.* Mindezt megtapasztalhatjuk, ha miután a forró vizet átöntöttük, akár csak egészen rövid idő után is, az első pohár máris egészen átmelegedett. Ezt a forróságot, amit szinte alig tudunk megfogni, a második pohár mind „elveszítette”.

rázataiból, akkor nem leszünk képesek arra, hogy „megfőzzük”, azaz felemeljük arra a szintre, hogy valóságos és minőségi szellemi táplálékot jelentsen. Ezt bárki tanúsíthatja, aki már megtapasztalta azt, hogy mit jelent az önálló Tóratanulás, és hogy mennyiben különbözik attól, amit csak *megtanítottak* az embernek.

De hogyan érhető el ez a tudásszint?

A zsidó vallásos társadalom klasszikus válasza erre a kérdésre a *jesiva* (hölgyek számára: *midrásá*). Az ideális megoldás az, ha az ember a fiatal éveit, amikor az intellektusa ereje teljében van, a Tóra megértésére fordítja, amennyire csak lehetséges. Ez az idő és fókusz elegendő a szükséges alapszókincs és képességek megszerzéséhez.

Ez a válasz azonban a mai Magyarországon nem jelent sok segítséget, hiszen egyrészt pillanatnyilag nincsen ilyen tanintézmény itthon, másrészt még ha lenne is, nem mindenkinnek lenne lehetősége arra, hogy ott töltsse az egész napját⁴.

Erre a célra sikerült a Teremtő segítségével elindítani a közelmúltban a Talmud Tóra Akadémiát, melynek tanításai elérhetőek a Bét Jehuda zsinagóga honlapjáról (betjehuda.hu/tta).

A program két sávból áll: Tóra és Talmud. Az elsődleges cél az önálló tanuláshoz szükséges alapszókincs megszerzése. A tananyag összeállításához statisztikai módszereket használtam. Ez alapján kerestem meg a Tóra és a Talmud legfontosabb szövegeit, melyekből ez a szókincs megszerezhető.

Időpontok Budapesten:

Gyertyagyújtás **péntek este**: 18:41 és 19:59 között.

Szombat kimenetele: 21:15.

A *Smá Jiszráelt* olvassuk el legkésőbb szombat reggel 8:51-ig.

A zsinagógában **péntek este** 18:00-tól tanulunk, 18:30-tól imádkozunk.

Hétfőn és csütörtökön reggel 8:00-kor imádkozunk a *Rumbach utcai zsinagógában*.

Szombat reggeli ima a Bét Jehuda zsinagógában:

EZEN A HÉTEN! Május 18-án, szombat reggel 9:00-kor.

Előtte tanulás 8:30-tól. Mindenkit szeretettel várunk!

JÖVŐ HÉTEN: Május 26. vasárnap 17:00-tól: Lág BáOmer a Bét Jehudában.

Sábát sálom! Gut sábesz!

4 Aki a vallást és a Tóratanulást csak később fedezi fel, amikor már idősebb, és esetleg családi kötelezettségei is vannak, az nem tud elmenni jesivába. Mindezzel együtt meg kell említeni, hogy amikor a jeruzsálemi Or Száméach jesivában voltam, ott igenis találkoztam olyan „hőssel”, aki már idős nagypapaként és orvosprofesszorként nap mint nap bejárt a jesivába a fiatalokkal tanulni, és nem szégyellte magát emiatt.

Azt is meg kell említeni, hogy van Magyarországon ma egy olyan intézmény, ahol ha nem is egésznap, de a nap első felében a fiatalok kizárólag a Talmudot tanulják, a hagyományos módon: Keleti Dávid rabbi Lativ Koleljében, a délelőtti tanulóprogramban.